בלמו. ב) ומ"בו. ג) מ"ח

ג.ו. **ה**) ווע"ש במוס' ד"ה

לא מיבעיא וכריז. ו) ובשבת לו נויכשים זכן ז'ן נכשכת דף כה:], ז'ן [וע"ע תוס" שבת כה. ד"ה כרת],

ח) [לפנינו הגירסא רבא],

גליון הש"ם

רש"י ד"ה אחותו מאמו וכו' וילפינן. לקמן ל' יז ע"כ: תום' ד"ה אשת אחיו מאמו וכו' יש בה

ברת. עיין כריתות דף יד ע"ב תד"ה אשת אחיו:

מהרש"ל, ד) [לקמן

עין משפם נר מצוה

חמש עשרה נשים פרק ראשון

世台口の

אעשרה נשים פומרות צרותיהן וצרות

צרותיהן מן החליצה ומן היבום עד סוף

העולם ואלו הן בתו ובת בתו ובת בנו

בת אשתו ובת בנה ובת בתה חמותו

ואם חמותו ואם חמיו אחותו מאמו ואחות

אמו ואחות אשתו ואשת אחיו מאמו

חמש עשרה נשים פוטרות לרותיהן. כדתני [סיפא] שאם חמש עשרה נשים פוטרות. אר"י דלא תלי לתינקט עריות היתה אחת מהן נשואה לאחיו ולו אשה אחרת ומת בלא בנים שתיהן פטורות. וטעמא יליף בגמרא [ג:]: ולרות לרוחיהן עד סוף העולם. במתני׳ מפרש: המוסו. שמת בעלה ונשחה

אחיו ומת בלא בנים: ואם חמותו

אמו שנשאה אחיו מאביו שאין חיוב יבום אלא באחיו מן האב דכתיב (דברים כה) כי ישבו אחים יחדו ° וילפינן אחוה אחוה מבני יעקב מה להלן מן האב אע"פ שאין מן האם ה"נ ל"ש: ואשם אחיו מאמו. שמת ונשאה אחיו מאביו שהיתה נכרית אצלו ומת בלא בנים ונפלה לפני יבם זה לייבום אסורה לו לפי שהיתה אשת אחיו מאמו תחלה ואסורה לו עולמית דכתיב (ויקרא יח) ערות אשת אחיך ודרשינן לה בפ׳ הבא על יבמתו (לקמן ד׳ נה.) אחיך בין מן האב בין מן האם:

ואם המיו. שתיהן אסורות לו משום ערוה כדכתיב (ויקרא יח) ערות אשה ובתה לא תגלה את בת בנה ואת בת בתה ויש בכלל זה חמותו ואם חמותו ואם חמיו כדמפרש (ואזיל) באלו הן הנשרפין (סנהדרין ד׳ עה.). ובתו ג' (ובת בתו ובת בנו) דהכח בבתו מאנוסתו קמיירי וכן בת בתו ובת בנו דאילו בתו מאשתו היינו בת אשתו דכיון דכתיב (ויקרא יח) אשה ובתה לא שנא ממנו ל"ש מאיש אחר אבל בתו מאנוסתו לא ילפא ליה מהכא דאשה ע"י קדושין משמע שהוא אישות ומקרא אחרינא נפקא כדמפרש בגמראדי: אחותו מאמו. שנשאת לאחיו מאביו ומת וכן אחות

(לקמן ד' ג:) לרות לרוחיהן מנין ח"ל ללרור ולא ללור ולקמן (ד' יג.) דקא בעי מנה"מ לא אלרות לרותיהן קאמר דבהדיא דריש להו ואשת בברייתא מללרור אלא על אפי׳ הן מאה דמתניתין קאי ואמר רב יהודה דכולהו משתמעי מללרור ורב אשי סבר דמללרור לא משמע אלא תרי ואפילו הן מאה מסברא נפקי דלרתה מ"ט אסורה כל כך שאוסרת גם לרתה דבמקום ערוה קיימא לרת לרתה נמי מאסור לרה אחרת דבמקום ערוה קיימא: בתו. פי׳ בקונטרס בתו מאנוסתו דאי מנשואתו היינו בת אשתו דלא גרעה מפני שהיא בתו ולפי זה הא דקאמר בגמ' (לקמן דף ט:) רב יהודה מתרגם מחמותו ואילך הא דתני ר' חייא בכולן אני קורא בהן האסורה לזה מותרת לזה אבל שיתא בבי דרישא לא משום דבתו כיון דבאונסין קא משכחת לה ובנשואין לא משכחת לה בנשואין קמיירי באונסין לא קמיירי לא כמו שפירש בקונטרס דאמתניתין קאי הא דקאמר בנשואין קמיירי ולא באונסין דא"כ היינו בת אשתו וכדאמר נמי לקמן (ד'י.) מאי אמו אילימא נשואת אביו היינו אשת אביו ועוד דבהדיא אתר בגמרא בתו הואיל ואתי מדרשא חביבא ליה והיינו בתו מאנוסתו ועוד לאביי דאתר דרבי חיים אכולה מתניתין קאי ע"כ איירי באונסין אלא יש לפרש בנשואין קתיירי ר' חיים דהכי משמע מילחיה דרבי חיים בכולן אני מוצא בהם בהיתר וברגילות האסורה לזה מותרת לזה אבל מתניתין איירי שפיר באונסין ב) ונראה לר"י דליכא למימר דמתניתין דקתני בתו איירי באונסין ולא בנשואין דא"כ מאי קאמר בגמרא כיון דבתו בנשואין לא משכחת לה אפי׳ משכחת לה בנשואין לא מצי קאי אכולהו בבי דמתני׳ דאיירי באונסין אלא אר"י דהך בתו איירי בין מאונסין בין מן הנשואין: אשת אחיו מאמו הכא דבאשת אחיו מאמו "יש בה כרת דבחייבי לאוין סבר תנא דמתני דחוללת כדתנן בפ"ב (לקתן ד' כ.) איסור מלוה ואיסור קדושה חוללת ולא מתייבמת ובהדיא תניא בגמרא מה אחות אשתו מיוחדת שהיא ערוה וחייבין על זדונה כרת כר׳ והקשה רבינו שמואל דבת"כ משמע שאין בה כרת דקתני התם ואיש אשר יקח את אשת אחיו באשת אחיו מאביו הכתוב מדבר אתה אומר באשת אחיו מאביו או אינו אלא באשת אחיו מאביו ווחן הואיל ואסר אחות אביו ואחות אמו ואסר אשת אחיו מה אחות אביו ואחות אמו בין מן האב בין מן האם וכו' ח"ל נדה היא מה נדה יש לה היתר ויש לה איסור אף אשת אח יש לה היתר ויש לה איסור וזו היא אשת אחיו מאביו שיש לה איסור ויש לה היתר אם יש לה בנים אסורה אין לה בנים מותרת משמע דאתא למעוטי אשת אחיו מאמו דאין בה כרת ודוחק לומר ולפרש דדרשא דח"כ לא אתא למעוטי אשת אחיו מאמו אלא אחא למימר דאיכא כרת אף באשת אחיו מאביו באין לה בנים בחיי בעלה אע"ג דיש לה היתר לאחר מיתה דמה נדה אע"ג שיש לה היתר לאחר מכאן בשעת איסורה בכרת אף אשת אח כן והכי דריש בריש הבא על יבמתו (לקתן נד.) דאין הלשון משמע כלל כן ועוד דבירושלמי דפרק כלל גדול קאמר דאחותו יצאת לחלק ודודתו יצאת לידון בערירי והדר פריך מאשת אח למה יצאת ומשני לידון בערירי והדר קאמר ר' יוסי דודתו לנורך ינאתה למעט אשת אחיו מאמו דמה דודתו באשת אחי אביו מאביו כדיליף התם ערות דודו מדודו או בן דודו דאיירי באחי אביו מאביו] אף אשם אחיו באחיו מאביו ובתר הכי דריש לה מגדה היא כמו בת"כ משמע בהדיא דלמעט אשת אחיו מאמו אחא וחירץ ה"ר משה דלא אתא למעוטי אלא מערירי דכתיב בההוא קרא אבל כרת יש בה והא דבעי למילף מאחות אב ואחות אם דבין מן האב בין מן האם אע"ג דבאחות אב ואחות אם לא כתיב ערירי אהקישא דר' יונה דריש הבא על יבתחו (ג"ו שם:) סמיך דמהקישא דאשת אחיו מן האב נקיש כל העריות לחומרא ולא נקיש לאשת אחיו מאמו לקולא דממעט מנדה היא ולא יתכן פירוש זה לרש"י שאומר⁰ דכל כרת הוא וזרעו נכרת דהיינו דאיכא בין כרת למיתה בידי שמים אלא לריב"א שאומר דאין נכרת הוא וזרעו אלא בעריות דכתיב בהו ערירי וחילוק יש בין מיתה לכרת כדאמר בירושלמי (פ״ב דבכורים) דכרת בן נ׳ ומפיק ליה מדכתיב אל תכריתו את שבט הקהתי (במדבר ד) ועבודתם עד נ׳ ומיתה היא בס׳ כמתי מדבר דכתיב (שם יד) יתמו ושם ימותו וחולק על הש"ם שלנו דבמ"ק (ד' כח. ושם) אמרינן מנ' ועד ס' זו היא מיתת כרת ונוכל לומר לפי הש"ם שלנו דמיתה בידי שמים אחר ס' וקודם זמן כרת ב' וא"ת לפי' ריב"א דבריש הבא על יבמתו (נקמן נה.) מאי פריך ערירי דכתיב בדודתו למה לי כיון דמכרת לא שמעי׳ ערירי ואי משום דמאשת אח שמעי׳ ערירי בכל העריות אם כן ה"ל לאקשויי אערירי דאשת אח למה לי דכתיב לבסוף ואר"י משום דבההיא שמעתא לעיל יליף כל העריות מנדה להעראה להכי פריך ערירי דכתיב בדודתו למה לי לילף הא נמי מנדה דכתיב גבי אשת אחיו נדה היא": ואחות אשתו. אין להקשות דנדה תאסר ליבם אע"פ שמטהרה אח"כ כמו אחות אשתו שאין מתייבמת אפי" מתה

חמורות מאלו (לקמן ד' יג.) משום דאמרינן בגמ' (לקמן ד' ג:) מנינא אתא למעוטי לרת סוטה ולרת אילונית וממאנת ומחזיר גרושתו ואי הוה תני עריות הוה משמע דלמעוטי

למיפרך כיון דתנא עד סוף

עריות דלה קה חשיב קהתי א): עד סוף העולם. הכה לה שייך

העולם לרות לרותיהן ל"ל כדפריך

בהכותב (כתובות ד' פג:) כיון דתנא

עד סוף העולם פירות פירותיהן ל"ל

דהתם ודאי בהכותב לא היה לריך

לכתוב שניהם אבל הכא אורחיה

דתנא למיתני לא זו אף זו וא"ת

וכיון דתני לרות לרותיהן עד סוף

העולם למה לי דהכי דייק בתמורה

פרק אלו קדשים (ד׳ יו:)ס כיון דתנא

ולד ולדן עד סוף העולם ל"ל ואר"י

דהתם כיון דאשמועינן דולד ולדן

קרב שלמים ממילא שמעינן דה"ה

עד סוף העולם כיון דלא חייש

לשמא יגדל מהם עדרים עדרים כדחייש התם ר"א אבל הכא ס"ד

דלרות לרותיהן אסירי טפי לא משום דמללרור דרשינן להו וללרור

משמע תרתי שני רישי"ן ואפי׳ לרב אשי דנפקא ליה נרת נרה

מסברה לקמן בפירקין (ד' יג.) מ"מ אינטריך לחנה לאשמועינן דלה

מיסק אדעתין למימר דמללרור נפקן ועוד אמרי׳ דלרב אשי

נמי לרת לרה נפקא מללרור דהא בגמ' קתני בהדיא בשמעתין

כדקתני בסיפה החת מכל העריות החלו שש עריות

א א מיי׳ פ״ו מהל׳ יבום הלכה יד חמו משיו לא טוש"ע אה"ע סימן קעג :סעיף

תוספות ישנים

חמש עשרה נשים פוטר לרותיהן. יש מקשים אמאי מתחיל סדר נשים ביבמות דהא אתחולי פורענותא לא מתחלינן (ב"ב יד:) ואדרבה היה לנו להתחיל קדושין וכתובות וגיטין ואח"כ וכתובות וגיטין ואח"כ יבתות. ונראה משום דכתיב (ישעיה לג) והיה אמונת עתך חוסן ישועות ואמרו עתך זה סדר מועד חוסן זה סדר נשים וא"כ סדר נשים הוא בתר סדר מועד דמסיים במסכת מועד קטן א) דהוי פורענותא לכך התחיל סדר נשים במסכח יבמות ומסמיך פורענותא לפורענותא כדאמרינן פרק נפורענותה כדחמרינן פרק
השותפין (ב"צ יד:)
דמסמין מלכים דסופיה
דמסמין לירמיה דכוליה
פורענות לירמיה דכוליה
פורענות. ד' א' נמי מפרש מחלה איזו אשה אסורה יאיזו אשה מותכת והדר

ועוד י"ל משום דהיא מלוה ראשונה שאירעה בנשים כדכתיב בתמר (בראשית לח) בא אל אשת אחיך ויבם לותה: א) ועוד י"ל משום דבעי למתני לקמן שש עריות חמורות מאלו קרי להו נשים א"נ לא מצי למתני עריות משום דאי הוה תני עריות לא הוה ידעינן למעוטי דרב ורב אסי דאיכא למימר דהאי דלא תני להו משום דלאו עריות נינהו לכך תנא חמש עשרה נשים: ב) א"ג לקמן רולה לומר הכי בנשואין רוכה נותר הכי בנסוחין קמיירי כלותר במקום דשייך נשוחין קמיירי חבל במקום דלא שייך רק אונסין לא קמיירי ובחו שייכא בנשוחין וא״כ קמיירי בה מתני וא״ת מנא לן הא במשוחים מנא לן הא דפרים בין ממנו בין מחחר דלמח דווקח חשה ובתה חבל לח בתו וחין לומר דנפקא ליה מכל שכן דהא אמרינן בפ"ב (כב:) אין עונשין מן הדין גבי אחותו דלא ילפינן בת אביו ובת אמו מכ"ש דבת אביו או בת אמו. וי"ל שאני (הכא) והתםן דכתיב מולדת בית בת אביך דילידא מן אבוך מן אתתא אחרינא או בת מן מתנגם מחריכם טו במ אמך דאימלידא מגבר אוחרן. משמע דקרא לא מיירי רק בכת אביו או בת אמו לחוד אבל הכא לא כתיב מעוטא וא"כ שפיר נפקא לן בתו מאשתו מכ"ש לפקח כן בנהו מחשמה מכי ש דבת אשתו שאינה בתו ואין זה רק גלויי מלחא בעלמא ב) דודאי משמע בכל ענין: דבכורים) זקן שאכל חלב מי יודיעו שחייב כרת פירוש ומשני דמית פתאום וכו' ומאי פריך לימא שבניו יהיו נכרתים לפירוש הקונטרם דכרת הוי כמו ערירי אבל לפירוש דפרישית ניחא ויש לדחות דמיירי התם באין לו בנים או שיש לו בנים גדולים 7) שאין מחים בעון אביהם (שבת לב:) לפי אוחזים שאין צריכה להמחין עד שתטהר וגבי קטן לקמן בפרק ב"ש (ד' קיא:) דקאמר יו' רבה בלאו הכי נמי לא מציח אמרת מי איכא מידי דהשתא אבותיהם בידיהם ותו לא חזי להו להוליד. ועוד יש להביא [ראיה] מדאמרינן במו"ק כי הוינא בן חמשים עבידנא יומא טבא לרבנן

16 דאמינא נפיקנא מכרם ופריך הסם נהי דנפק מכרם דיומי מי נפיק. פירוש ימות פחאום. וחימה לפירוש הקונטרס אמאי לא פריך מכרם דבני מי נפק. ויש לדחות כדפרישים. דמיירי בשאין לו בנים או שיש לו בנים גדולים
שאין אוחזין מעשה אבומיהם בידיהם: ד) א"ג כיון שיש לה היחר ע"י טבילה מקרי יבמה יבא עליה אבל הני אין להם היחר:

אשתו אחרי כן דלא דמי דאחות אשה ושאר עריות האיסור עומד על היבם טפי משאר בני אדם אבל נדה לכ"ע אסירא ואפילו בנדתה משמע בפסחים ס"פ אלו דברים (ד' עב:) דבת ייבום היא דקאמר ר' יוחנן אשתו נדה בעל חייב יבמתו נדה בעל פטור ופריך עלה מאי שנא

יבמתו דקעביד מצוה כו׳ ד) משמע דקני לה ועוד נראה לחלק דאחות אשה אע״פ שמתה אשתו אחרי כן שוב לא תזקק לייבוס כיון שנפטרה

שעה אחת משום שנאמר דרכיה דרכי נועם (משלי ג) כדאמר ביש מותרות (לקמן ד' פו:) ואפי' היכא דלא מידחייא מהאי ביתא לגמרי כגון

שיש אחים אחרים אסורה לזה שמתה אשתו כדאמר בפ' ד' אחין (לקמן דף ס:) כל יבמה שאין אני קורא בה בשעת נפילה יבמה יבא עליה הרי היא כאשת אח שיש לה בנים ואסורה דאין זה דרכי נועם אם יש לה להודקק לזה שנפטרה הימנו אבל נדה דרכי נועם היא דלבעלה נמי

אסורה ליה ובתר הכי שריא ליה והא אמר רב כו' התם נמי אין זה דרכי נועם אם לריכה להמתין עד שיגדיל אבל מה שממתנת

מחמת שהוא קטן ואינו ראוי לביאה הוי שפיר דרכי נועם דאינו מחמת איסורא והוי כאילו הלך יבם למדינת הים: